

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
SERVICIUL NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI EXAMINARE

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
BACALAUREAT 2004
SUBIECTE PENTRU PROBA ORALĂ

COLECTIVUL DE AUTORI:

Miorița Got
Florin Ioniță
Marilena Lascăr
Mihail Stan

Ministerul Educației și Cercetării
Colegiul Național „Iulia Hasdeu”, București
Serviciul Național de Evaluare și Examinare
Serviciul Național de Evaluare și Examinare

INTRODUCERE

Tipologia subiectelor pentru Bacalaureatul 2004 respectă programa de examen.

I. În cadrul probei orale de limba și literatura română, în prezentarea răspunsului său, candidatul trebuie să facă dovada stăpânirii următoarelor *capacități, deprinderi, abilități și elemente de competență*:

- abilitatea de a citi cu acuratețe, fluent și făcând dovada înțelegerii celor citite;
- deprinderea de a formula și de a exprima oral, succint și clar, răspunsul solicitat de cerințele cuprinse în biletul de examen;
- abilitatea de a utiliza limba literară, adecvat contextului comunicațional;
- deprinderea de a-și adapta expunerea orală (limbajul, exprimarea, prezentarea etc.) la cerințele formulate în biletul de examen;
- competența de comunicare activată de susținerea și de argumentarea ideilor (receptate sau personale).

Acestea vor fi evaluate în contextul construirii, de către candidat, a răspunsului său, pentru conținuturile prevăzute în programa de examen.

II. În cazul probei orale, biletul de examen conține un subiect de tipul I, care vizează o *înțelegere de text la prima vedere, aplicarea cunoștințelor din domeniul limbă și comunicare* – având ca suport un text nonliterar dat - și un subiect de tipul al II-lea, *susținerea unei expuneri orale/ a unui discurs argumentativ* pe o problematică din domeniul literaturii române studiate sau *ilustrarea unui concept operațional* prin referire la conținuturile specifice disciplinei, conform programei de bacalaureat. Subiectele de tipul I (texte nonliterare) vor fi transmise centrelor de examen în plic sigilat.

Răspunsul candidatului se apreciază prin note întregi de la 1 la 10, în funcție de punctajul de evaluare stabilit pe baza următoarelor criterii de apreciere: aplicarea cunoștințelor în receptarea și analiza textelor literare și nonliterare - 6 p.; utilizarea corectă și adecvată a limbii române în comunicarea orală - 2 p.; argumentarea orală a propriilor opinii asupra unui text literar (studiat) sau nonliterar (la prima vedere) - 1 p. La totalul celor nouă puncte se adaugă un punct din oficiu. Un candidat se consideră promovat la proba orală dacă a obținut minimum nota finală 5 (cinci).

III. **Asamblarea biletelor pentru proba orală** se va face de către comisia de examen, prin combinarea unui subiect de tipul I cu un subiect de tipul al II-lea, respectând structura prezentată la punctul II.

În abordarea primului subiect, cele trei cerințe, formulate pe baza textului nonliterar dat, se vor constitui în răspunsuri punctuale, iar profesorii examinatori pot interveni cu întrebări lămuritoare sau suplimentare, de regulă după ce candidatul și-a prezentat răspunsurile, numai dacă se consideră necesar acest lucru.

Abordarea subiectului de tipul al II-lea presupune susținerea unei argumentări orale, pe o temă dată, din domeniul literaturii române studiate sau ilustrarea unui concept operațional prin referire la conținuturile specifice disciplinei. Examinatorii urmăresc atât aplicarea cunoștințelor, cât și construcția discursului argumentativ (structuri, conectori și tehnici argumentative), adecvarea elementelor verbale, nonverbale și paraverbale la situația de comunicare.

În continuare, oferim un model de combinare a celor două tipuri de subiecte.

BILETUL NR. 1

SUBIECTUL I

„Mica societate în care se învâрте adolescentul are ca axă predominantă sala de clasă. Clasa e cea care macerează caracterul individului, ea este cea care îl «pregătește pentru viață». Resping această formulă: «pregătirea pentru viață». Căci sunt adolescent - și astăzi viața se compune din diafane visuri de lumini și umbre, concretețea limitându-se la noile apariții vestimentare și, eventual, editoriale. Și mai e ceva: adolescent – și, implicit, licean fiind - e natural să mă tem de examene. Iar «pregătirea de viață» e doar preludiul temerii mele.”

(Horia – interviu în *Dilema*)

- a. Precizează două dintre coordonatele universului adolescenței, menționate în textul citat.
- b. Prezintă două dintre calitățile generale sau particulare ale stilului, identificabile în fragmentul dat.
- c. Exprimă-ți opinia despre rolul *clasei de elevi* în formarea unui adolescent.

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează trăsăturile prozei fantastice, prin referire la o operă literară studiată.

IV. La proba orală, candidatul are la dispoziție 15-20 de minute pentru a-și elabora răspunsurile la subiectele existente pe biletul de examen. El are dreptul să ia un al doilea bilet, situație în care nota va fi scăzută cu două puncte.

În timpul prezentării de către candidat a subiectelor de pe biletul de examen, cei doi profesori examinatori trebuie să urmărească atât **conținutul**, cât și **forma discursului** prezentat.

Pentru a aprecia discursul candidatului, fiecare dintre cei doi examinatori aplică un **barem de evaluare a răspunsului oral**, în conformitate cu Metodologia de examen. Este obligatoriu ca examinatorii să respecte precizările din Metodologia de organizare și desfășurare a examenului de bacalaureat 2004 (articolul 39).

Pașii parcurși de către fiecare dintre cei doi examinatori sunt următorii:

1. Să urmărească expunerea candidatului, sprijinindu-l prin întrebări ajutătoare, dacă este necesar.
2. Să evalueze răspunsul cu note întregi de la 1 la 10, în funcție de punctajul orientativ de evaluare, prin adunarea punctelor acordate fiecăruia dintre cele trei criterii prevăzute în barem.
3. Să consemneze punctajul de evaluare în borderourile individuale.
4. Să stabilească nota finală. În cadrul acestui proces, pot apărea două situații:

- Dacă între notele celor doi examinatori există o diferență de cel mult un punct, atunci se calculează nota finală ca medie aritmetică cu două zecimale, fără rotunjire.
- Președintele comisiei mediază situațiile în care diferența dintre notele celor doi evaluatori este mai mare de un punct. Hotărârea sa, fundamentată pe punctajul acordat candidatului de cei doi examinatori, este definitivă. Situațiile în care este necesară medierea președintelui sunt consemnate într-un proces-verbal, la care se atașează copii de pe evaluările celor doi examinatori.
- 5. În conformitate cu alineatul (3), art. 39, înscrierea în borderou a notei acordate se face de fiecare examinator, iar a notei finale, de președinte. Nota finală la examenul oral se trece în catalog și în fișa individuală a candidatului, cu semnătura celor doi profesori examinatori. Fișa se înmânează candidatului după consemnarea notei.

Cele trei **criterii de apreciere** enunțate mai jos trebuie să fie urmărite de către fiecare examinator, pe tot parcursul expunerii orale, fapt care facilitează aprecierea finală obiectivă. Fiecare examinator completează propriul borderou de lucru, în care trece: **numele candidatului, punctajele acordate pentru fiecare criteriu de apreciere și punctajul final/ nota acordată.**

Barem de evaluare a răspunsului oral*

Criterii de apreciere	Punctaj acordat	Detalierea punctajului
1. Aplicarea cunoștințelor în analiza textelor literare și nonliterare (adecvarea la subiect; organizarea ideilor, corectitudinea răspunsului)	6 p.	<p>Subiectul de tipul I – aprecierea răspunsurilor punctuale: 3 p. (1 p.+1 p.+1 p.) Subiectul de tipul al II-lea – aprecierea globală a răspunsului: 3 p. – Candidatul prezintă un discurs adecvat subiectului/ cerinței. Răspunsul este complet (include toate informațiile necesare) și convingător. 2 p. - Candidatul își adecvează răspunsul la subiect, cu unele ezitări. Răspunsul este corect, dar incomplet. 1 p. – Candidatul prezintă coordonatele subiectului în mod satisfăcător, dar are lacune în cunoștințe. 0 p. – Raportarea la subiect este nesatisfăcătoare. Candidatul nu răspunde cerinței de pe biletul de examen și nici întrebărilor ajutătoare ale examinatorului.</p>
2. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în comunicarea orală	2 p.	<p>2 p. – Candidatul stăpânește competența comunicatională necesară, pe care o aplică prin utilizarea corectă și adecvată a limbii române literare. Expunerea orală este fluentă, bine organizată și convingătoare. Registrul de comunicare este potrivit competenței comunicationale și personalizat. 1 p. – Candidatul deține competența comunicatională susținută de vocabular și de morfosintaxă, expunerea lăsând impresia generală de fluentă, deși cu anumite sincopae. Registrul de comunicare ales este cel adecvat, însă vocabularul este limitat. 0 p. – Limba literară nu este folosită în mod satisfăcător, existând abateri de la uzaj, nepermise în comunicarea formală. Expunerea este sincopată, cu repetarea unor idei, cu pauze sau cu ezitări.</p>
3. Argumentarea orală a propriilor opinii asupra unui text literar sau nonliterar	1 p.	<p>1 p. – Argumentele prezentate conțin elemente de originalitate și sunt înălțuite logic, susținând gândirea critică a candidatului, aplicată contextului. Elaborarea argumentării orale respectă construcția discursului argumentativ (structuri, conectori și tehnici argumentative) și adecvarea elementelor verbale, nonverbale și paraverbale la situația de comunicare. 0 p. – Argumentele prezentate sunt insuficiente pentru a se forma o imagine concludentă asupra cunoștințelor candidatului. Argumentarea orală nu respectă construcția discursului argumentativ sau tehnica argumentării.</p>

***Notă!** Se acordă un punct din oficiu.

SUBIECTE DE TIPUL al II-lea

SUBIECTUL al II-lea

Prezintă trăsăturile prozei romantice, prin referire la o operă literară studiată.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Prezintă trăsăturile prozei realiste, prin referire la o operă literară studiată.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Prezintă trăsăturile prozei fantastice, prin referire la o operă literară studiată.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează conceptul operațional *basm cult*, prin referire la o operă literară studiată.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează conceptul operațional *povestire*, prin referire la o operă literară studiată.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează conceptul operațional *nuvelă psihologică*, prin referire la o operă literară studiată.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează conceptul operațional *nuvelă istorică*, prin referire la o operă literară studiată.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează conceptul operațional *nuvelă fantastică*, prin referire la o operă literară studiată.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează conceptul operațional *roman (tradițional sau modern)*, prin referire la o operă literară studiată.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Prezintă relația dintre instanțele comunicării narative (*autor, narator, personaje, cititor*) într-o povestire studiată.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează conceptul operațional *narator omniscient*, folosind ca suport un text narativ studiat.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează conceptul operațional *personaj-narator*, folosind ca suport un text narativ studiat.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Prezintă construcția subiectului (*acțiune, conflict, relații temporale și spațiale*) într-un basm cult studiat.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Prezintă construcția discursului narativ într-o nuvelă studiată, prin referire la două dintre conceptele operaționale din următoarea listă: *secvențe narrative, episod, incipit, final, elipsă*.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Prezintă construcția discursului narativ într-o operă literară studiată (*povestire* sau *basm cult*), prin referire la două dintre conceptele operaționale din următoarea listă: *secvențe narrative, episod, alternanță, înlănțuire, incipit, final, pauză descriptivă, elipsă*.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Prezintă *tipurile de personaje* dintr-un basm cult studiat.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Exemplifică modalitățile de caracterizare a personajului, prin referire la o nuvelă studiată (istorică, psihologică sau fantastică).

.....

SUBIECTUL al II-lea

Exemplifică modalitățile de caracterizare a personajului, prin referire la un roman studiat (de tip obiectiv sau de tip subiectiv).

.....

SUBIECTUL al II-lea

Exemplifică modalitățile de caracterizare a personajului, prin referire la un roman studiat (de după al doilea război mondial).

.....

SUBIECTUL al II-lea

Exemplifică, apelând la o povestire studiată, două dintre particularitățile limbajului prozei narative (la alegere, din următoarea listă: *modalități ale narării, mărci ale prezenței naratorului, limbajul personajelor, registre stilistice*).

.....

SUBIECTUL al II-lea

Explică relația realitate – ficțiune, prin referire la un text narativ studiat.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Exprimă-ți opinia despre valoarea estetică a unei scrieri în proză de Ion Creangă, prin dezvoltarea a două argumente privind *structura textului narativ* și/ sau *limbajul prozei narrative*.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Caracterizează un personaj dintr-un text narativ studiat, aparținând lui Ioan Slavici.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Caracterizează personajul preferat dintr-un roman de Liviu Rebreanu.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Exemplifică modalitățile de caracterizare a personajului, prin referire la un roman de G. Călinescu.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Expune subiectul unui text narativ studiat, aparținând lui Mihail Sadoveanu.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Expune construcția subiectului unui roman de Marin Preda, prin referire la: *acțiune, conflict, relații temporale și spațiale*.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Explică rolul elementelor de compoziție într-un text poetic studiat, aparținând perioadei pașoptiste (la alegere, două elemente dintre următoarele: *titlu, secvențe poetice, relații de opoziție și de simetrie, elemente de recurență*).

.....

SUBIECTUL al II-lea

Argumentează caracterul romantic al unei poezii studiate, aparținând lui Mihai Eminescu.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Explică rolul elementelor de compoziție într-un text poetic studiat, aparținând lui Mihai Eminescu (la alegere, două elemente dintre următoarele: *titlu, incipit, secvențe poetice, relații de opoziție și de simetrie, elemente de recurență*).

.....

SUBIECTUL al II-lea

Comentează particularitățile de limbaj și de expresivitate (*procedee artistice, elemente de versificație*) ale unui text poetic studiat, aparținând lui Mihai Eminescu.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează conceptele operaționale *temă și motiv literar*, pe baza unei poezii romantice studiate, aparținând lui Mihai Eminescu.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Prezintă particularitățile de structură și de expresivitate caracteristice simbolismului, într-o poezie studiată.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Evidențiază rolul elementelor de compoziție într-un text poetic studiat, aparținând lui George Bacovia (la alegere, două elemente dintre următoarele: *titlu, secvențe poetice, motiv poetic, leitmotiv, relații de opoziție/ de simetrie*).

.....

SUBIECTUL al II-lea

Evidențiază elementele de compoziție într-un text poetic studiat, aparținând lui Lucian Blaga (la alegere, două elemente dintre următoarele: *titlu, incipit, secvențe poetice, motive poetice, relații de opoziție/ de simetrie*).

.....

SUBIECTUL al II-lea

Prezintă particularități moderniste într-o poezie studiată, aparținând lui Tudor Arghezi.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Prezintă particularități moderniste într-o poezie studiată, aparținând lui Ion Barbu.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează conceptele operaționale *temă și motiv literar*, pe baza unei poezii studiate, aparținând modernismului.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează conceptul operațional *tradiționalism*, prin referire la un text liric studiat.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează conceptul operațional *neomodernism*, prin referire la un text liric studiat.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Comentează elementele de limbaj și de expresivitate, dintr-un text poetic neomodernist, aparținând lui Nichita Stănescu.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează conceptul operațional *artă poetică*, prin referire la o creație lirică studiată, aparținând unui autor canonic.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează conceptul operațional *comedie*, prin referire la o operă literară studiată.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează comicul (de caracter, de situație sau de limbaj), prin referire la o comedie studiată.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează conceptul operațional *dramă*, prin referire la o operă literară studiată.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Expune construcția subiectului (*conflict dramatic, intrigă, scenă, relații temporale și spațiale*), într-un text dramatic studiat.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Comentează două modalități specifice de caracterizare a personajului dramatic, prin referire la un text literar studiat.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Caracterizează personajul preferat dintr-o comedie studiată.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Caracterizează un personaj dintr-o dramă studiată.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează, apelând la o operă literară studiată, două dintre elementele de compoziție ale textului dramatic, selectate din următoarea listă: *act, scenă, tablou, replică, indicații scenice*.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează conceptul operațional *curent literar*, prin referire la ideologia literară *romantică*.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează conceptul operațional *curent literar*, prin referire la *simbolismul românesc*.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Expune doctrina estetică promovată de revista *Dacia literară*.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Prezintă rolul *Junimii* și al lui Titu Maiorescu în impunerea noii direcții în literatura română din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Expune ideile care stau la baza *direcției moderniste*, promovate de E. Lovinescu.

.....